

Трусова Елла,
викладачка вищої категорії,
викладачка-методистка
Полтавського фахового коледжу
мистецтв імені М.°В.°Лисенка
(м.°Полтава)

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКОГО КОЛЕДЖУ ПРИ ОПАНУВАННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФОРТЕПІАНО»

***Анотація.** У статті висвітлюється важливість науково-дослідницької діяльності студента фахового мистецького коледжу при опанування освітнього компонента «Методика викладання фортепіано». На основі власного педагогічного досвіду автора статті описано проведення підсумкового заняття у формі інтелектуального змагання, запропоновані теми для обговорення.*

***Ключові слова:** музичне мистецтво, методика, науково-дослідницька діяльність, інтелектуальне змагання, критерії оцінювання.*

Сучасний етап реформування мистецької освіти передбачає підсилену увагу до формування фахових компетентностей майбутніх професіоналів–музикантів, викладачів музичного мистецтва. Музика – це світ високих почуттів, пристрастей, думок, це духовний продукт. Людині притаманно відчувати, думати, аналізувати. Тому, щоб майбутнім музикантам розвиватися у своїй професії, потрібно подолати у собі духовну «скам'янілість», бути відкритим до знань, розвивати фантазію, уяву, розширювати знання про навколишній світ.

Важливою складовою підготовки студентів Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М.°В.°Лисенка є освітній компонент «Методика викладання фортепіано», який покликаний формувати методичні компетентності майбутніх фахівців спеціальності «Музичне мистецтво» та активізувати науково-пошукову діяльність студентів.

Над висвітленням проблем української фортепіанної школи ХХ століття, презентацією видатних постатей працювали: Ж.°Аністратенко-Хурсіна, Є.°Дагілайська, Ж.°Дедусенко, Н.°Зимогляд, З.°Йовенко, Н.°Кашкадамова, В.°Клин, Г.°Коган, О.°Кононова, Г.°Курковський, Л.°Лисенко, Л.°Мазепа, В.°Макаров, Л.°Масол, Ю.°Некрасов, Т.°Рошціна, Н.°Руденко, В.°Сирятський, Н.°Смоляга, О.°Снегірьов, Т.°Старух, М.°Степаненко, В.°Шульгіна. У своїх наукових розвідках вони наголошували на збереженні національних традицій, підкреслювали аксіологічну значущість, культуротворче та виховне значення фортепіанного мистецтва, звертали увагу на духовність музикантів, на вклад у становлення та розвиток піаністичних шкіл України.

Опанування освітнього компоненту «Методика гри на фортепіано» має бути спрямовано на можливість реалізувати студенту інтелектуальні і творчі складники особистості в умовах духовного оновлення суспільства. Зрозуміло, що викладання цієї

дисципліни має свої традиційні підходи. Проте, пошук нових, цікавих методичних прийомів, організаційних форм, використання новітніх технологій стає запорукою реалізації творчого потенціалу майбутнього викладача, а відповідно і учня мистецького закладу. Методика гри на фортепіано має свої тривалі традиційні вимоги, принципи.

Для реалізації означеного звернемо увагу на активізацію науково-дослідницької діяльності студентів. Поняття «науково-дослідницька діяльність студентів» включає в себе два взаємопов'язаних елементи: навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості; наукові дослідження, що здійснюються студенти під керівництвом викладача. Погоджуємося з думкою О.°Домінського та Л.°Сущенко, що фахівець має бути здатним генерувати власні ідеї та пропонувати нетрадиційні шляхи вирішення задач, уміти переносити знання у новій ситуації [3, с.°422].

У процесі опанування освітнього компонента «Методика викладання фортепіано» передбачено проведення підсумкового заняття у формі інтелектуального змагання (інтелектуальної гри, дискусії), яке відбувається в актовій залі за великої кількості учасників, викладачів та студентів фортепіанного відділу Полтавського фахового коледжу мистецтв імені М.°В.°Лисенка. Серед учасників – не тільки слухачі дисципліни, а й студенти різних курсів, педагоги закладу та здобувачі інших спеціальностей.

Теми для висвітлення обговорюються заздалегідь, пропонуються студентам, обираються жеребкуванням.

Студенти готують доповіді з обраної проблеми, захищають свої проекти, аргументують висновки і надають пропозиції. До прикладу, пропонуємо теми інтелектуальних змагань, які були проведені: «Давні філософи про роль музики у вихованні особистості», «Музичне виховання – кожній дитині», «Роль музичного репертуару у вихованні професіонала», «Цінувати музику «великих ідей і почуттів», «Роль народної музики у вихованні дітей» (обґрунтування з позицій моралі, психології тощо), «Роль музичної класики і її довговічна цінність», «Розвиток творчої фантазії і самостійності мислення», «Вплив мистецтва на духовний світ людини», «Педагогічні принципи західної та слов'янської педагогічних шкіл», «Музичне мислення і виконавство», «Людина і мистецтво», «Представники «блискучого» піанізму».

Студенти вчать знаходити і обирати джерело інформації, фіксувати відомості, опрацьовувати їх зміст: аналізувати, узагальнювати, оцінювати, інтерпретувати. Для розкриття непростих тем можна працювати у команді, а можна доводити власну позицію індивідуально.

Долучення студентів до науково-дослідницької діяльності сприяє підвищенню якості підготовки фахівців, бо у ході такої роботи відбувається оволодіння вміннями отримувати нову інформацію, застосовувати її на практиці, виявляти власний творчий потенціал, використовувати методи наукового дослідження. Потрібне бажання рухатися до «високого», певні зусилля, творче ставлення до вивчення предмету. Творче ставлення має завжди мати перевагу у будь-якій діяльності.

Традиційно виступи учасників змагання оцінює журі із представників випускного курсу фортепіанного відділу. Критеріями оцінювання є: логічність, змістовність, оригінальність, самостійність позиції, її аргументованість, творчо-сміслова інтерпретація використаних першоджерел, емоційність і виразність мовлення, артистизм, культура дискусії.

До кожної презентації обраної теми створюється афіша, яка має мотиваційну функцію і закликає до наукового пошуку.

Усі присутні в залі можуть задавати питання доповідачам. Кожен студент може висловити власну думку щодо змісту і авторської позиції цитованих джерел. Виникає жвава дискусія однокурсників-опонентів і глядачів.

Хочемо зазначити, що доцільним є проведення інших публічних заходів, які спрямовані на формування фахових компетентностей студентів фортепіанного відділу. Назвемо їх:

- щорічний виконавський конкурс «GradusadParnasum»;
- конкурс на краще виконання твору М.°В.°Лисенка «Музика – мова душі» в рамках щорічного фестивалю «І струни Лисенка живі!»;
- конкурси на краще виконання творів І.°С.°Баха, класичної сонати, п'єси;
- щорічні концерти-зустрічі з випускниками до Міжнародного Дня музики.

Вважаємо, у мистецьких школах актуальним є застосування подібних занять, або використання елементів занять у формі конкурсів ерудитів, вікторин тощо. Це можливо використовувати на заняттях з будь-якого предмету. До прикладу, пропонуємо теми для презентації: «Музична термінологія», «Лад. Тональність. Інтервали», «Музичні жанри» тощо.

Все вищезазначене дає підстави стверджувати, що творче осмислення предмета «Методика викладання фортепіано» спонукає студента до науково-дослідницької діяльності, до пошуків нового. Центром такого підходу до викладання предмету є забезпечення гармонійного співвідношення особистісних якостей студента, фахової компетентності та здатності людини до творчості. Її розвиток відбувається на рівні індивідуальної самотності та самостійності у розв'язанні задач освітнього процесу.

Давньокитайський мислитель Конфуцій зазначав: «Вчення без роздумів марно, але й роздуми без навчання небезпечні».

Список використаних джерел

1. Гуральник°Н.°П. Науково-педагогічна школа піаністів у теорії та практиці музичної освіти і виховання: навчально-методичний посібник для вищих освітніх закладів. Київ: вид-во НПУ ім. М.°П.°Драгоманова, 2011. 309°с.
2. Некрасов°Ю. Комплексне навчання гри на фортепіано : навч.-метод. посіб. для вищих муз. навч. закл.: Астропринт, 2000. 152°с.
3. Творча особистість вчителя : проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. / ред. кол. : Н. В. Гузій (відп. ред.) та ін. К. : НПУ, 1999. 461 °с.
4. Яновський°А.°О. Зміст пошуково-дослідної діяльності. Збірник наукових праць: Наукові записки. Випуск 83. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВКДПУ ім. В.°Винниченка, 2009.